

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **Mgr. S. W.**, zast. JUDr. Janem Walterem, advokátem se sídlem Volyňských Čechů 837, Žatec, proti žalovanému: **Krajská hygienická stanice Ústeckého kraje se sídlem v Ústí nad Labem**, se sídlem Moskevská 1531/15, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 6. 2020, č. j. 15 A 57/2019 – 70,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 6. 2020, č. j. 15 A 57/2019 – 70, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného, kterou spatřovala v tom, že žalovaný nevyřídil její žádost o poskytnutí informací podanou dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), v níž požadovala poskytnutí písemnosti, kterou žalovaný vyrozuměl JUDr. Jana Waltera o vyřízení jeho stížnosti podané u žalovaného dne 8. 3. 2018 a označené jako „*Stížnost č. 2 na postup pracovníků Krajské hygienické stanice Ústeckého kraje v souvislosti s vypracováním přípisu ze dne 10. 10. 2017, č. j. KHSUL 46690/2017*“. Žalobkyně měla za to, že jí žalovaný poskytl jinou informaci, než tu, o kterou žádala.

[2] Krajský soud shledal žalobu nedůvodnou, proto ji shora označeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění rozsudku se krajský soud nejprve zabýval otázkou pasivní legitimace a tím, zda je žaloba proti nečinnosti správního orgánu použitelným prostředkem ochrany v posuzované věci. V této souvislosti krajský soud zrekapituloval skutečnosti vyplývající ze správního spisu a dospěl k závěru, že žalobkyně bezvýsledně vyčerpala prostředek ochrany proti nečinnosti žalovaného, jímž byla stížnost dle § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona, a byla tedy oprávněna obrátit se na soud se žalobou směřující přímo proti nečinnosti povinného subjektu, tedy žalovaného.

[3] Krajský soud shrnul relevantní právní úpravu, judikaturu a závěry odborné literatury a stručně zopakoval dosavadní průběh vyřizování žádosti žalobkyně o poskytnutí informace. Soud se neztotožnil s názorem žalobkyně, podle níž žalovaný sdělením ze dne 25. 2. 2019 žádost o informace nevyřídil, neboť žalobkyni poskytl jinou než požadovanou písemnost. Krajský soud považoval za zásadní, že žalovaný žalobkyni sdělil, že stížnost JUDr. Jana Waltera ze dne 8. 3. 2018 obdržel a následně pouze postoupil Ministerstvu zdravotnictví jakožto nadřízenému orgánu k vyřízení. Vzhledem k tomu, že stížnost JUDr. Waltera mířila na postup pracovníků žalovaného, včetně jeho ředitelky, bylo podle soudu předložení stížnosti nadřízenému orgánu postupem souladným s § 14 odst. 5 správního řádu, nebylo proto možné uvažovat o tom, že by měl žalovaný stížnost věcně vyřídit či o jejím vyřízení JUDr. Waltera vyrozumět. Žalovaný, veden snahou vyhovět žádosti o informace, žalobkyni sdělil, že stížnost byla vyřízena sdělením ministerstva ze dne 5. 9. 2018, kterým disponoval, a poskytl jí též kopii tohoto sdělení. Jde o sdělení určené JUDr. Janu Walterovi, ze kterého je zřejmé posouzení stížnosti ze dne 8. 3. 2018 jako nedůvodné. Žalovaný tedy nebyl orgánem, který stížnost JUDr. Waltera věcně vyřizoval, a neměl ani povinnost disponovat písemností, kterou byl JUDr. Walter vyrozuměn o vyřízení jeho stížnosti. To, že by existovala jiná listina, kterou by byl JUDr. Walter vyrozuměn o vyřízení své stížnosti ze dne 8. 3. 2018, a žalovaný by takovou listinou disponoval, z předložené spisové dokumentace nevyplynulo. Ze sdělení ministerstva JUDr. Walterovi, které bylo poskytnuto žalobkyni, je zřejmé posouzení jeho stížnosti jako nedůvodné.

[4] Žalobkyní navrhované důkazy všemi listinami podanými na Ministerstvo zdravotnictví v souvislosti se stížností ze dne 8. 3. 2018, kterými chtěla žalobkyně prokazovat vazby mezi těmito listinami a dopisem Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 9. 2018, soud neprovedl pro jejich nadbytečnost.

[5] Krajský soud tedy uzavřel, že žalovaný žalobkyni poskytl informace týkající se dané stížnosti, včetně jejího posouzení a dalšího osudu. Názor, podle něhož měl žalovaný namísto popsaného postupu vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti, krajský soud označil za příklad přepjatého formalismu - žalovaný se při volbě mezi možnostmi odmítnout poskytnutí informací a poskytnutím informací řídil principem, že informace se poskytují, a žalobkyni se tak namísto odepření informace dostalo odpovědi na její otázku, jak byla stížnost vyřízena. Žalovaný tedy není nečinný.

[6] Tvzení žalovaného týkající se zneužití práva na informace ze strany zástupce žalobkyně neshledal soud relevantním pro posouzení dané věci; tato otázka nebyla při posuzování žádosti řešena.

II.

Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného a repliky žalobkyně

[7] Proti tomuto rozsudku brojí žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížností, jejíž důvody lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Stěžovatelka setrvala na názoru prezentovaném v žalobě, podle něhož její žádost nebyla vyřízena, neboť jí žalovaný poskytl jiné informace, než které požadovala, a zároveň nevydal ani rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Stěžovatelka žádala o poskytnutí vyrozumění učiněného žalovaným, jehož předmětem bylo vyřízení stížnosti (podané dne 8. 3. 2018) ve smyslu § 175 odst. 4 správního řádu, tedy správním orgánem, u něhož byla stížnost podána. Stěžovatelka namísto toho obdržela vyrozumění učiněné Ministerstvem zdravotnictví, jehož předmětem bylo přeshetření způsobu vyřízení jiné stížnosti (ze dne 11. 7. 2018), a to nadřízeným správním orgánem postupem dle § 175 odst. 7 správního řádu.

[8] Stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v jeho vnitřní rozpornosti, kterou spatřuje v tom, že krajský soud v bodě 26 odůvodnění uvádí, že shledal nedůvodnou námitku, podle níž žalovaný poskytl jinou, než požadovanou písemnost, v bodě 28 však tuto skutečnost nepřímou připouští s tím, že se jednalo o informaci související.

[9] Dle stěžovatelky krajský soud nesprávně vyložil způsoby, jimiž lze vyřídit žádost o informace. Stěžovatelka se neptala na to, zda ministerstvo shledalo stížnost JUDr. Waltera důvodnou, ale žádala o písemnost, kterou žalovaný vyrozuměl JUDr. Waltera o vyřízení stížnosti. Žalovaným poskytnutá písemnost navíc není vyrozuměním o vyřízení dané stížnosti, ale zabývá se jí pouze nepřímou. Stěžovatelka dále s odkazem na poslední větu § 14 odst. 5 správního řádu dodává, že ministerstvo ani nebylo k vyřízení stížnosti příslušné, neboť mělo jejím vyřízením pověřit jinou hygienickou stanici.

[10] Dále stěžovatelka namítá, že krajský soud neprovedl jí navržené důkazy – všechna podání k ministerstvu související s předmětnou věcí, která měla objasnit, na jaké konkrétní podání vlastně ministerstvo připsal ze dne 5. 9. 2018 reagovalo.

[11] Stěžovatelka nesouhlasí rovněž se závěrem krajského soudu o tom, že žalovaný neměl její žádost rozhodnutím odmítnout; krajský soud dle stěžovatelky v této souvislosti nesprávně vyložil § 15 odst. 1 informačního zákona. Názor krajského soudu považuje stěžovatelka za rozporný se závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017 – 40, publ. pod č. 3847/2019 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Požadavek, aby žalovaný, nedisponuje-li příslušnými informacemi, rozhodl o odmítnutí žádosti, nelze dle stěžovatelky považovat za přepjatý formalismus, jak učinil krajský soud. Jen pokud je vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti, může se žadatel obrátit na soud a zpochybňovat důvodnost odepření informací žalobou dle § 65 a násl. s. ř. s. Jedním z důvodů, pro něž lze poskytnutí informací odepřít, je skutečnost, že jimi povinný subjekt nedisponuje a není povinen jimi disponovat. V takovém případě je třeba žádost odmítnout a toto rozhodnutí o odmítnutí žádosti pak může být přezkoumáváno správními soudy. Nelze tedy připustit, aby povinné subjekty v případech, kdy

požadovanými informacemi nedisponují, o této skutečnosti pouze vyrozuměly žadatele, aniž by vydaly rozhodnutí, v němž musí povinný subjekt doložit, že se informací pokusil vyhledat, a zároveň odůvodnit, že jí není povinen disponovat. Proti takovému rozhodnutí se lze následně bránit žalobou ve správním soudnictví.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své vyjádření k žalobě, jehož obsah zrekapituloval, ztotožnil se se závěry napadeného rozsudku a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

[13] Stěžovatelka reagovala replikou, v níž na podporu kasační argumentace týkající se povinnosti žalovaného rozhodnutím odmítnout žádost v případě, že požadovanými informacemi nedisponuje, odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 7 As 80/2020 – 32.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastnicí řízení, z něhož napadený rozsudek krajského soudu vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadený rozsudek krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné nejprve stručně shrnout podstatný obsah správního spisu. JUDr. Jan Walter žalovanému dne 8. 3. 2018 doručil podání označené jako „*Stížnost č. 2 na postup pracovníků Krajské hygienické stanice Ústeckého kraje v souvislosti s vypracováním přípisu ze dne 10. 10. 2017, č. j. KHSUL 46690/2017*“, v němž si JUDr. Walter stěžoval na údajnou nepravdivost a nepodloženost přípisu žalovaného ze dne 10. 10. 2017, č. j. KHSUL 46690/2017, na jehož sepsání se podle informací jeho klientky (stěžovatelky) podíleli pracovníci žalovaného, z nichž žádný údajně nemá odborné znalosti a zkušenosti v oboru základního zpracování dřeva. Z přípisu žalovaného ze dne 26. 3. 2018, č. j. KSHUL 13243/2018, S-KHSUL 11721/2018, adresovaného Ministerstvu zdravotnictví, vyplývá, že žalovaný stížnost JUDr. Waltera ze dne 8. 3. 2018 postoupil k vyřízení ministerstvu jakožto nadřízenému orgánu z toho důvodu, že směřovala vůči postupu zaměstnanců žalovaného, včetně vedoucí žalovaného.

[17] Stěžovatelka následně dne 18. 2. 2019 podala posuzovanou žádost o informace, kterou se dožadovala poskytnutí písemnosti, kterou žalovaný vyrozuměl JUDr. Jana Waltera o vyřízení jeho zmiňované stížnosti podané u žalovaného dne 8. 3. 2018 a označené jako „*Stížnost č. 2 na postup pracovníků Krajské hygienické stanice Ústeckého kraje v souvislosti s vypracováním přípisu ze dne 10. 10. 2017, č. j. KHSUL 46690/2017*“. Žalovaný stěžovatelce odpověděl přípisem ze dne 25. 2. 2019, č. j. KHSUL 8549/2019, ve kterém

pokračování

vedl, že tuto stížnost přípisem ze dne 26. 3. 2018 postoupil Ministerstvu zdravotnictví jakožto nadřízenému orgánu. Stížnost byla podle žalovaného vyřízena sdělením Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 9. 2018, č. j. 37629/2018-30-0.-3.9.18, které stěžovatelce zaslal. V uvedeném sdělení se ministerstvo vyjádřilo ke stížnosti ze dne 8. 3. 2018 a k dalším podáním JUDr. Waltera, která na ni navazovala, přičemž z něj je zřejmé posouzení stížnosti ze dne 8. 3. 2018, jejíž předmět je zde zrekapitulován, jako nedůvodné. Ministerstvo zdravotnictví ve sdělení uvedlo, že stížnost podle § 175 správního řádu není prostředkem, jímž lze napadnout rozhodnutí žalovaného nebo podklad, z něhož Ministerstvo zdravotnictví jako nadřízený správní orgán vycházelo při postupu podle § 94 a násl. správního řádu, když neshledalo důvodným podnět ke zrušení závazného stanoviska žalovaného. Tím žalovaný považoval žádost stěžovatelky o poskytnutí informace za vyřízenou. Stěžovatelka ovšem proti jeho postupu podala stížnost dle § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona, kterou Ministerstvo zdravotnictví rozhodnutím ze dne 18. 3. 2019, č. j. MZDR 11722/2019-2/PRO, vyřídilo tak, že postup žalovaného potvrdilo. Ministerstvo dospělo k závěru, že žalovaný stěžovatelce poskytl veškeré požadované informace, které měl k dispozici. Stížnost byla vyřízena sdělením ministerstva, které stěžovatelce bylo poskytnuto. Vyrozumění JUDr. Jana Waltera o vyřízení jeho stížnosti žalovaným stěžovatelce zasláno být nemohlo, neboť žalovaný stížnost JUDr. Jana Waltera nevyřizoval. Z úřední činnosti je navíc ministerstvu známo, že požadovaná informace byla stěžovatelce poskytnuta už v souvislosti s vyřizováním žádosti o informace ze dne 1. 2. 2019. Stěžovatelka tedy namítá neposkytnutí informace, která jí byla poskytnuta opakovaně. Následně se stěžovatelka obrátila na krajský soud s výše uvedenou žalobou.

[18] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku spočívající v jeho vnitřní rozpornosti. Pouze v případě, že je rozsudek přezkoumatelný, lze totiž posoudit jeho věcnou správnost v mezích kasačních námitek. Tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Stěžovatelka spatřuje vnitřní rozpornost napadeného rozsudku v tom, že krajský soud v bodě 26 odůvodnění shledal nedůvodnou námitku, podle níž jí žalovaný poskytl jinou než požadovanou písemnost, současně však (v bodě 28) nepřímou připustil, že skutečně byla poskytnuta jiná než vyžádaná informace. Krajský soud ovšem v bodě 26 odůvodnění napadeného rozsudku zejména uvedl, že danou námitku neshledal důvodnou, neboť za zásadní považoval sdělení žalovaného stěžovatelce, že žalovaný zmiňovanou stížnost JUDr. Waltera obdržel a následně pouze postoupil Ministerstvu zdravotnictví. Soud tedy v bodě 26 dospěl k závěru, že ač žalovaný požadovanou informací nedisponoval (a dle svého tvrzení ani disponovat nemohl), poskytl stěžovatelce nad rámec své povinnosti informace týkající se osudu stížnosti, již se požadovaná informace týkala. Závěry krajského soudu tedy nelze v tomto ohledu považovat za vzájemně rozporné, jejich správnost bude předmětem dalšího posouzení níže.

[19] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkami týkajícími se způsobu vyřízení žádosti stěžovatelky. Postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace je upraven v § 14 odst. 5 ve spojení s § 15 informačního zákona. Dle § 14 odst. 5 informačního zákona platí následující: *„Povinný subjekt posoudí žádost a: a) brání-li nedostatek údajů o žadateli podle odstavce 2 postupu vyřízení žádosti o informaci podle tohoto zákona, zejména podle § 14a nebo 15, vyzve žadatele ve lhůtě do 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nevyhoví-li žadatel této výzvě do 30 dnů ode dne jejího doručení, žádost*

odloží, b) v případě, že je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, vyzve žadatele ve lhůtě do sedmi dnů od podání žádosti, aby žádost upřesnil, neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, rozhodne o odmítnutí žádosti, c) v případě, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti, žádost odloží a tuto odůvodněnou skutečnost sdělí do 7 dnů ode dne doručení žádosti žadateli, d) nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.“ Dle § 15 odst. 1 téhož zákona platí: „Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti (dále jen ‚rozhodnutí o odmítnutí žádosti‘), s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.“

[20] Stěžovatelka požadovala po žalovaném následující informaci: „[P]oskytnutí písemnosti, kterou Váš úřad vyrozuměl stěžovatele o vyřízení stížnosti JUDr. Jana Waltera, advokáta, označené jako ‚Stížnost č. 2 na postup pracovníků Krajské hygienické stanice Ústeckého kraje v souvislosti s vypracováním přípisu ze dne 10. 10. 2017, č.j. KHSUL 46690/2017‘, podané u Vašeho úřadu dne 8. 3. 2018.“ Žádala tedy poskytnutí konkrétní písemnosti. Žalovaný na danou žádost reagoval přípisem, jímž stěžovatelce sdělil, že lustrací spisové služby a příslušné evidence zjistil, že uvedenou stížnost JUDr. Waltera eviduje pod č. j. KHSUL 11721/2018, sp. zn. S-KHSUL 11721/2018, a že tato stížnost byla přípisem ze dne 26. 3. 2018, č. j. KHSUL 13243/2018, postoupena k vyřízení Ministerstvu zdravotnictví jakožto nadřízenému správnímu orgánu a vyřízena sdělením Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 9. 2018, č. j. 37629/2018-30.0.-3.9.18, které žalovaný přiložil k uvedenému přípisu. Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný stěžovatelce požadovanou písemnost neposkytl, neboť dle jím sdělených informací taková písemnost neexistuje, jelikož zmiňovanou stížnost JUDr. Waltera nevyřizoval a tedy ho ani nemohl vyrozumět o jejím vyřízení. Na uvedeném nic nemění ani to, že žalovaný nad rámec své povinnosti informoval stěžovatelku o dalším osudu zmiňované stížnosti, neboť ač se jistě jedná o příklad vstřícného přístupu veřejné správy, požadavek stěžovatelky na poskytnutí konkrétní písemnosti tím zjevně nebyl uspokojen; nelze tedy uzavřít, že požadovaná informace byla poskytnuta.

[21] Vzhledem k tomu, že žalovaný žádosti stěžovatelky nevyhověl, přičemž ze spisové dokumentace není patrné, že by existovaly důvody pro její odložení dle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona, nelze než uzavřít, že byl dle § 15 odst. 1 téhož zákona povinen vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Nelze totiž přisvědčit názoru krajského soudu, podle něhož by odmítnutí žádosti představovalo projev přepjatého formalismu. V této souvislosti lze odkázat na řadu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v nichž se Nejvyšší správní soud zabýval obdobnými věcmi „rodiny W.“, přičemž např. ve stěžovatelkou zmiňovaném rozsudku ze dne 2. 7. 2020, č. j. 7 As 80/2020 – 32, konstatoval:

„Postupem povinných subjektů v případě neexistence požadované informace se Nejvyšší správní soud již mnohokrát zabýval. Z konstantní judikatury vyplývá, že neexistence požadované informace představuje tzv. faktický důvod pro odmítnutí žádosti o informace (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, č. j. 1 As 359/2018 – 30, ze dne 7. 4. 2015, č. j. 6 As 136/2014 – 43, ze dne 2. 4. 2008, č. j. 2 As 71/2007 – 56). Např. v posledně uvedeném rozsudku kasační soud vyslovil, že ‚poskytnutí informace lze odmítnout nejen

pokračování

z důvodů právních, jež jsou taxativně vyjmenovány v § 7 - § 11 zákona o svobodném přístupu k informacím, nýbrž i z důvodů faktických, které v zákoně z pochopitelných důvodů vyjmenovány nejsou. Typickým faktickým důvodem neposkytnutí informace přitom bude právě situace, kdy povinný subjekt požadovanou informaci nemá. Tento názor vyplývá rovněž z odborné komentářové literatury (viz Jelínková, J., Tuháček, M. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Praktický komentář. Wolters Kluwer, 2017). „Odmítnout žádost pro neexistenci informace by nešlo (...) v případě, pokud by povinný subjekt informací nedisponoval, avšak zákon by předpokládal (výslovně či implicitně), že informaci musí mít.“ (Furek, A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy. Komentář. 2. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 169; srov. tamtéž, s. 80).

Z uvedeného tedy plyne, že pokud se žádost podaná podle informačního zákona týká neexistujících informací, je nutné ji odmítnout. Tento postup přitom nelze vnímat jako výraz přepjatého formalismu, jak uvedl soud v napadeném rozsudku. Postup prosazovaný stěžovatelem (tj. odmítnutí žádosti v částech, v nichž informace nebyla poskytnuta) otvírá cestu k meritornímu přezkumu postupu povinného subjektu soudem. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017 - 40, vůči případnému negativnímu rozhodnutí o žádosti (rozhodnutí o odmítnutí žádosti) lze následně brojit odvoláním dle § 16 informačního zákona a následně i žalobou dle § 65 s. ř. s.

Krajský soud tedy neměl aprobovat postup žalovaného, který v rozporu se zákonem a výše citovanou judikaturou nerozhodl o částečném odmítnutí stěžovatelovy žádosti o informace. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než napadený rozsudek zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.“ (srov. též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2020, č. j. 2 As 378/2019 - 29)

[22] Je ovšem pravdou, že se od těchto závěrů Nejvyšší správní soud odchýlil v rozsudku ze dne 30. 10. 2020, č. j. 3 As 63/2020 - 31, když aproboval vyřízení žádosti o informace tak, že „stěžovatelce byly poskytnuty informace, o které žádala, nebo jí alespoň bylo sděleno, proč jí nemohou být poskytnuty“, a zároveň toleroval, že nebylo rozhodnuto o odmítnutí žádosti (viz zejména body 21 - 23 odůvodnění uvedeného rozsudku). Z existence uvedeného rozsudku však nevyplývá povinnost pro nyní rozhodující senát Nejvyššího správního soudu předložit posuzovanou věc rozšířenému senátu zdejšího soudu, neboť se jedná o ojedinělý exces (k této otázce viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2019, č. j. 10 As 2/2018 - 31, publ. pod č. 3896/2019 Sb. NSS) od jinak konstantní (výše citované) judikatury Nejvyššího správního soudu, jež takový postup nepřipouští. Tato judikatura vychází mimo jiné z již zmiňovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017 - 40, v němž Nejvyšší správní soud podrobně popsal rozdílné procesní důsledky vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti a pouhého neposkytnutí informace bez vydání formálního rozhodnutí, čímž dal jasně najevo, že vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti nepředstavuje pouhou formalitu. Lze rovněž dodat, že třetí senát odchýlení se od závěrů citované judikatury nikterak neodůvodnil a na související kasační námitku reagoval pouze lakonickým konstatováním v bodě 23 odůvodnění svého rozsudku.

[23] Nejvyšší správní soud uzavírá, že nevydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace za situace, kdy dle povinného subjektu požadované informace neexistují,

nepředstavuje pouhé formální pochybení, neboť ve svém důsledku brání meritornímu soudnímu přezkumu postupu povinného subjektu. Aprobujeme-li krajský soud takový postup, nelze než jeho rozhodnutí zrušit. V tomto směru je tedy kasační stížnost důvodná.

[24] Námitku týkající se neprovedení stěžovatelkou navržených důkazů však Nejvyšší správní soud důvodnou neshledal. Krajský soud v bodě 27 napadeného rozsudku odůvodnil, že provedení důkazů v podobě všech listin podaných Ministerstvu zdravotnictví v souvislosti se stížností ze dne 8. 3. 2018, jimiž chtěla stěžovatelka prokazovat vazby mezi těmito listinami a výše zmiňovaným přípisem Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 9. 2018, shledal nadbytečným. V tomto směru lze se závěrem krajského soudu souhlasit, neboť není zřejmé, jak by stěžovatelkou zamýšlené objasnění otázky, „*na jaké konkrétní podání vlastně ministerstvo svým přípisem z 5. 9. 2018 reagovalo*“, přispělo k objasnění podstatných skutkových okolností posuzované věci. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatelka požadovala poskytnutí konkrétní písemnosti žalovaného, přičemž přípis Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 9. 2018 touto písemností zjevně nebyl. Pro posouzení předmětu řízení, jímž je otázka tvrzené nečinnosti žalovaného jakožto povinného subjektu ve smyslu informačního zákona, tedy není zmiňovaná otázka relevantní.

[25] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že ač shledal postup žalovaného při vyřizování žádosti stěžovatelky nesprávným, neušel mu rovněž celkový kontext posuzované věci, na nějž poukazoval také žalovaný v řízení před krajským soudem. Stěžovatelka se zde domáhá poskytnutí písemnosti, kterou byl její zástupce vyrozuměn o vyřízení jím podané stížnosti, tedy dokumentu, kterým by zástupce stěžovatelky měl (pokud by taková písemnost existovala) sám disponovat. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho rozhodovací činnosti také známo, že se již zabýval celou řadou obdobných případů, v nichž zástupce stěžovatelky zastupuje jako žadatele o informace buď ji, nebo Ing. T. W., přičemž ti se domáhají informací, jež se týkají jejich zástupce a měly by mu tedy být známy. Popsané počínání zástupce stěžovatelky a jeho mandantů se prima facie jeví jako nelogické a samoučelné, a je tedy otázkou, zda se nejedná o zneužití práva na informace. Touto skutečností se však musí zabývat v první řadě povinné subjekty, které z případného zneužití práva na informace mohou vyvodit patřičné procesní důsledky ve věci konkrétní žádosti, případně jim nadřízené orgány v rámci odvolacího řízení, až poté se danou otázkou mohou v plném rozsahu zabývat správní soudy.

IV.

Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), přičemž v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

pokračování

V Brně dne 30. června 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu